АРМИЯМИЗНИНГ ОЛТИН ТЎЙИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

3-йил чиқиши
22 ФЕВРАЛЬ 1968 й.
ПАЙШАНБА
№ 44 (503).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ВАТАН ПОСБОНЛАРИ

В. И. КАЗАКОВ.
Совет Иттифоқи Қаҳрамони, артиллерия маршали

Дон ва Волга дарёси бўйида фашист босқинчиларига берилган қақшатқич зарбага ҳам мана 25 йил бўлди. 1942 йил 19 ноябрда ана шу районлардаги барча жангчиларимиз оёққа турди. Узоқ кутилган дақиқалар етиб келган эди. Жангчиларимиз ана шу кунни зўр сабрсизлик билан кутган эдилар.

Чор атрофни туман қоплаган. Самолётлар парвозга чиқа олишмади. Душман мудофаасини ёриб ўтишда артиллериячиларнинг қудрати ва нишонни аниқ мўлжалга олиши ана шу ўринда катта аҳамиятга эга бўлди. Эрта саҳарда соат 7 дан 30 минут ўтганда артиллерия тўпларининг садоси ер-кўкни ларзага солди.

Улуғ Ватан урушининг оғир кунларида фашист босқинчиларининг йўлида асосий тўсиқлардан бири қудратли артиллериямиз бўлди. Москва, Ленинград, Севастополь, Одесса ва Сталинград жангларида совет артиллериячилари бошқа турдаги жангчилар қатори душманнинг танк ва механизациялашган қўшинлари ҳужумини қайтариб, уларга шафқатсиз зарба берди. Совет Армиясининг энг йирик ҳужум операцияларидан бири Сталинград остоналарида бўлган. Ана шу ҳужум операцияси гитлерчилар қўшилмаларини Сталинград остонасида тор-мор келтирилиши билан якунланди. Артиллериячиларимизнинг шиддатли ўти душманнинг окопларини, траншея ва блиндажларини, мустаҳкам мудофаа линияларини остин-устин қилиб юборди. Душманнинг ўт очиш нуқталарининг кулини-кўкка совурди, танкларини сафдан чиқариб, артиллерия ва миномёт батареяларини яксон қилиб, фашистларга катта талафот етказди.

Улуғ Ватан уруши йилларида артиллерия бригадалари, дивизиялари, корпуслари сингари йирик қўшилмалар вужудга келтирилди. Москва яқинида қўшинларимиз қарши ҳужумга ўтган чоғида фронтнинг ҳар бир километр масофасида фақатгина 10—15 артиллерия қуроли бор эди. Бу 1941 йилда эди. Кейинчалик 1944—1945 йилларда немис-фашист қўшинларининг мудофаасини ёриб ўтишда, ҳужум операцияларини амалга оширишда фронтнинг ҳар бир километрида 200 дан ортиқ артиллерия ва миномёт стволига эга бўлди. Берлиннинг олинишида 41 мингдан ортиқ қудратли миномёт ва артиллерия мосламалари иштирок этди.

Артиллериямизнинг ўсиши билан бирга унинг техник тараққиёти ҳам юксалиб борди. Совет фанининг ва техникасининг ютуқларидан бири Ватан уруши арафасида реактив артиллериянинг бунёд қилинганидир. Бу реактив артиллериянинг ниқобланган шиддатли зарбалари душманни таҳликага солди. Унинг сафларига катта талафот етказди.

Улуғ Ватан уруши йилларида артиллариячиларимиз мислсиз қаҳрамонликлари билан катта шуҳрат қозондилар. Комсомол аъзоси орудия командири Серов Литванинг Шаулай шаҳри яқинидаги мудофаа линиясида эди. Унга қарши фашистларнинг катта бир группа танклари йўртиб кела бошлади. Уларни яқиндан мўлжалга олиш учун Серов тайёргарлик кўрди ва ўт очди. Фашистларнинг бир танки олов ичида қолди. Серов душманнинг ўн бир танкини ана шу жангда яксон қилди. Шу пайт тўсатдан портлаган снаряднинг осколькаси унинг танига қадалди. Баданидан қон оқиб, оғир ярадор бўлишига қарамай, жасур Серов жанг олиб борди, душманнинг яна бир нечта танкини яксон қилди.

Артиллериямиз қудратини яққол намоён қилувчи бир неча мисоллар келтириб ўтаман. Сталинград остоналарида қайта ҳужумга ўтган Дон фронтининг артиллериячилари душманнинг 20 артиллерия ва 13 миномёт батареясини, 245 пулемётини яксон қилди. 265 дзот ва блиндажини совуриб ташлади, 52 артиллерия батареясини ва тўрт мингдан ортиқ солдат ва офицерини нобуд қилди. 1943 йил ёзида Курск остоналарида фашистлар 12 минг орудия ва миномёт, 3200 дан ортиқ танк тўплаган эди. Совет жангчилари душманнинг орудия ва миномётларидан уч ҳисса кўп техника тўплади. Ана шунинг ўзи Совет қўшинларининг Курскдаги тарихий жангда ғалаба қозонишига тўла омил бўлди.

Зенитчи артиллериячиларимиз ҳам ўз олдиларига қўйилган вазифани тўла амалга оширдилар. 1941 йил ноябрь ва декабрь ойларида Москва остоналарида бўлган жанглар-да зенитчиларимиз душманнинг 110 самолётини уриб туширишди. Бутун уруш йиллари давомида зенитчилар 21645 фашист самолётини ёндириб юборишди.

Уруш йилларида фронтга 10 мингдан ортиқ ўзиюрар установкалар ва бир неча миллион ракета юборилди. 1945 йил бошида фашист босқинчиларига 30 алоҳида дивизия, 101 полк, 15 бригада ва 7 «Катюша» дивизияси зарба берди. 10—15 секунд мобайнида бир йўла отилган «Катюша» тўплари душман бошига 60 мингдан ортиқ ҳар хил калибрдаги ракеталар ёғдирди. Ана шундай зарба бериш учун оддий артиллерия полкидан 5 мингга яқини зарур бўлар эди.

Урушдан кейинги йилларда ракетачи ва артиллериячиларимиз жанговар маҳоратларини тинмай ўстиришяпти. Қуролли кучларимизнинг барча турлари бўлмиш — қуруқликда юрувчи пиёда қўшинлар, стратегик мақсадидаги ракета қўшинлари, авиация, ҳарбий-денгиз флоти ва ҳаво ҳужумини қайтарувчи қўшинлар ҳозирги кунда жанговар қудратли замонавий техника билан қуролланган. Ана шу қудратли арсеналда жанговар головкали ракеталар энг катта аҳамиятга эгадир. Улар душман объектларини бехато нишонга олиши, фронт линиясидан 10 минг километр узоқда бўлишига қарамай, душманнинг ҳар қандай самолётини ҳам уриб тушириш қувватига эга.

Ҳозирги ракетачилар, артиллериячилар оталари ва акалари давом эттирган революцион жанговар анъаналар руҳида тарбияланиб, уларнинг ишларини давом эттирмоқдалар.

Ракетачи ва артиллериячиларимиз жонажон халққа ва коммунистик партия раҳбарлигида коммунистик жамият қурилишига тўсқинлик қилувчи ҳар қандай агрессорга шафқатсиз зарба беришга тайёр.

Бугун

ҚАҲРАМОНЛАРГА САЛЮТ

— В. И. Ленин номли Пионерлар ва ўқувчилар саройи дарвозасида Улуғ Ватан уруши қаҳрамонларини пионерлар салют бериб кутиб олишди.

Шонли шуҳрат ўринбосарлари ҳузурига бир группа қизил аскарлар келдилар. Туркистон Ҳарбий округининг терма оркестри тантанали марш чалди. Барабанларнинг дириллашларида матонатли юриш садолари эшитилаётганга ўхшарди.

Учрашув охирида қаҳрамонлар ва пионерлар бир-бирига совғалар тақдим этдилар. Ёш ҳаваскорлар концерти Улуғ Ватан уруши иштирокчиларини мамнун қилди.

◆

Бугун

УЛУҒ САНА ШАРАФИГА

Алишер Навоий номли республика давлат кутубхонасида Совет Армиясининг қаҳрамон 50 ёшига бағишлаб китоб кўргазмаси очилди. Унинг бир бўлими «Ватанимизнинг содиқ фарзандлари» деб аталган.

— Кўргазма асарлари орасида совет саркардаларининг ёдномалари, Ш. Рашидовнинг «Қудратли тўлқин», А. С. Батигиннинг «Сўнмас олов» китобларини кўриш мумкин.

Кўргазмадаги фронтдан ёзилган хатларнинг намуналари жуда ҳаяжонлидир.

БАҲОДИРЛАРНИ ҚУТЛОВ

Октябрь районидаги «Ульянов» ва «Октябрь самараси» маҳаллаларида Совет Армиясининг 50 йиллигига бағишланган тантанали кеча ўтказилди.

Октябрь район ижроия комитетининг раиси. Ғ. Абдурасулов қисқача кириш нутқи сўзлаб, маҳалла меҳнаткашларини Совет Армиясининг ярим асрлик байрами билан табриклайди ва Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси, шахсий пенсионер Муҳиддин Икромовга сўз беради.

М. Икромов оддий аскарликдан полковниккача босиб ўтган йўли ҳақида, Ватан урушининг шиддатли жанглари ҳақида, ўзбеклардан ташкил топган 12-гвардиячи дивизия ҳақида, ўзбеклардан чиққан Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари ҳақида ҳикоя қилиб берди.

Октябрь район халқ маорифи бўлимининг мудири С. Сайдаҳмедов Улуғ Ватан урушида 1-Волхов фронтининг 194-гвардиячи полки олиб борган жанглар ҳақида гапирди.

Шундан сўнг маҳалла хотин-қизлари Совет Армияси олиб борган жангларда қатнашган ҳамда армия хизматини ўтаб келган ота, ака, укаларига совғалар топширишди.

БЎЛИМДА ЛЕКЦИЯ

СССР Қуролли Кучлари Марказий музейининг илмий ходимаси А. И. Пригородова ҳарбий хизматчиларга «Улуғ Ватан уруши йилларида Совет Армиясининг ғалабалари» деган темада лекция ўқиди. Лектор Улуғ Октябрь туфайли вужудга келган Совет Армияси гитлерчиларни тор-мор келтириб, Берлинга қадар борганлиги ва у ердаги рейхстаг устига ғалаба байроғи тикилганлиги ҳақида гапириб берди.

Улуғ Ватан урушининг тажрибалари билан бойиган СССР Қуролли Кучлари, деб таъкидлади ўртоқ Пригородова, илғор совет ҳарбий фани ва техникаси эришган ютуқлардан фойдаланган ҳолда янада такомиллашиб бормоқда. Ҳар бир аскар ва сержантнинг муқаддас бурчи шундан иборатки, улар жанговар техникани, қурол-яроғ ишлатишни пухта эгаллаб олишлари, ўз ишларининг усталари бўлишлари, СССР Қуролли Кучларининг шонли қаҳрамонона анъаналарини оширишлари, ҳушёрлик билан ва жанговар тайёр ҳолда мустаҳкам туришлари керак.

М. ПЕРЖУ,
кичик сержант

МЕҲНАТ ЗАРБДОРЛАРИ

Ҳарбий қурувчи Сафар Раҳматов бўлинмадаги ўртоқлари билан биргаликда Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллигига атаб шахсий меҳнат совгаси тайёрлади. У пайвандчилик касбини жуда яхши эгаллаб, аълочи ҳарбий қурувчи бўлиб олди. У ўзи хизмат қилаётган қурилишда кундалик ишлаб чиқариш топшириқларини 170 процентга етказиб адо этмоқда. Шунинг билан бирга у бажарган иш доимо аъло сифатга қабул қилинмоқда. С. Раҳматов бўлинма ҳаётидаги жамоатчилик ишларида ҳам фаол қатнашмоқда.

Оддий аскар С. Раҳматовга ишдаги аъло кўрсаткичлари ва темир интизомлилиги учун коммунистик меҳнат зарбдори деган фахрли ном берилди.

В. АЛЕШИ
оддий аскар

А. Холиқов чизган плакат.

ВАТАН СОҚЧИЛАРИ,

Қаҳрамонлар ўлмайди

Бу ҳайкал Ростов область Гацинск районидаги Верхне-Обливск хуторида тикланди. Ҳайкал Ўзбекистонда тузилган 94-ўқчи бригада жангчиларининг ҳалок бўлган қаҳрамонлари хотирасига Қардошлар қабристонида ўрнатилди.

● Сўнмас у кунлар шуҳрати

ИККИ ОРДЕН ТАФСИЛОТИ

1941 йилнинг ёзи.

Тиш-тирноғигача қуролланган немис-фашист босқинчилари она-Ватанимиз тупроғига хиёнаткорона бостириб кирди. Сафарбарлик бошланди. Ҳамма Ватан ҳимоясига отланди. Болалар врачи Хамидулла Хусанов медицина ходимлари малакасини ошириш курсида ўқиб, хирург бўлиб етишди. Сўнг ҳарбий комиссариатга ариза ёзиб, фронтга юборишларини сўради.

Шундай, қилиб, Ҳамидулла Хусанов 1941 йилнинг декабрь ойида фронтга жўнади. У гвардиячи полкка ҳарбий врач қилиб тайинланди. Бу қисм Ленинград яқинидаги Старая Русса шаҳри атрофидаги ўрмонлар ичида немис-фашист босқинчиларга қарши жанг олиб борарди.

— Шахсан душман билан яккама-якка олишмаган бўлсамда, жанг даҳшатларини ҳеч ким бизчалик тортмаган,—дея ҳикоя қилади Ҳамидулла ака Ҳусанов.

— Биз турган полкнинг санитария қисмига жуда холдан тойган, оғир аҳволда қолган ярадор солдатлар келтириларди. Имкони борича, кўлимиздан келганини аямай жангчиларимиз жонига ором берардик. Баъзи енгил ярадор солдатлар яраси боғланиб, дори-дармон олгач, яна олдинги линияга кетишарди. Баъзи оғир ярадор бўлганларни шу ернинг ўзида операция қилардик.

Бир куни замбил устида ҳаммаёғи қон, рангги қув оқариб кетган, бадани анча музлаб қолган бир солдатни ҳарбий санитар машинада олиб келишди. Уни тезда операция столига олиб, ярасини кўздан кечирдик. Кўкрагига келиб теккан ўқ, бир томонини ўпириб кетган, тери-мускул ва 3 қобирғасини ёриб ўтиб кетган, ўпкаси кўриниб турибди. Солдат кўкрагидан яралангани учун нафас олиши оғир эди. Мен аввало уни бироз қувватга келтириш учун қон қуйдим. Томирига глюкоза юбордим, оёқ-қўлларига иссиқ грелка қўйиб иситдим. Бемор бироз ўзига келди. «Ўлмайманми?» — деб сўради биздан. Мен уни бардошли, чидамли бўлишга чақирдим-да, ярасини операция қилишга киришдим. Аввал ярасини тозалаб, тикдим, сўнг синган қобирғаларини ўрнига қўйиб, гипсладик ва яхшилаб боғлаб, ётқизиб қўйдик.

Салдан кейин ўша ярадор солдатнинг аҳволидан хабар олгани борсам, у гапириб қолди.

— Раҳмат сизга, ўртоқ капитан, — деди у шивирлаб.

— Арзимайди, руҳингиз қалай энди?—деб сўрадим.

— Яхшиман энди, ўртоқ капитан.

Мен унга бир стакан иссиқ қант чой узатдим. Солдат ўзбек бўлиб, мендан қаерданлигимни сўради.

— Тошкент шаҳриданман,— дедим унга.

— Мен ҳам тошкентликман, Қоплонбек қишлоғидан, —деди солдат.

— Ия, Кимнинг ўғлисиз?

— Ҳусан акани.

— Исмингиз Ҳамидулла эмасми?— сўради у қошларини чимириб.

— Ҳа, Ҳамидулламан.

Оғир операция вақтида йиғламаган солдат шунда хўнграб йиғлаб юборди. У ўзини «Мен Файзи отанинг ўғли Тўлаган бўламан» деб таништди.

Шундай қилиб, ҳамқишлоғим билан учрашиб қолдим. Аҳволи оғир бўлгани учун ҳарбий госпиталга жўнатдим. Кейинги тақдири нима бўлди, билмасдим.

Бундан 3 йил илгари Тўлаган ака мени йўқлаб ўзи уйимга келди. Танимай қолибман. Яроси бутунлай тузалиб кетибди. Ҳозир аввалгидек колхозда ишлаб юрибди.

Ҳа, чиндан ҳам гвардиячи ҳарбий врач Ҳамидулла Ҳусанов Улуғ Ватан уруши йиллари мақтовга сазовор жанговар ишлар қилди.

Даҳшатли уруш пайтида фронтнинг энг олдинги линиясида қон қуйиш пункти очиб, душман отишмаси остида, оғир яраланиб, кўп қон йўқотган жангчиларимизга қон қуйиш ва шу ернинг ўзида оғир шароитда мураккаб операцияларни ўтказиш осон иш эмас, албатта.

Ҳамидулла Ҳусанов 120 дан ортиқ жангчининг ҳаётини сақлаб қолди. Шунинг учун ҳам тошкентлик ўзбек ҳарбий врачининг бу иши жасорат деб аталди. Шунинг учун ҳам Ҳамидулла ака «Қизил Юлдуз» ордени билан мукофотланди.

Ҳамидулла ака Ҳусанов то уруш тугагунча шу ишини давом эттирди. 9 май — Ғалаба кунида у Чехословакиянинг пойтахти Прага шаҳрида эди.

Тошкентга у медицина хизматидаги майор унвонида «Гвардиячи» нишони атрофига «Қизил Юлдуз», «Ватан уруши» орденлари ҳамда «Сталинград мудофаси учун», «Будапештни, Венани, Прагани озод қилгани», «1941—1945 йилларда Германия устидан ғалаба қилгани учун» медалларини тақиб олгани ҳолда қайтди. Ҳамиддулла ака ҳозирги кунга қадар халқ соғлиги посбонидир. У фронтдан қайтиб келгач, Тошкент тери касалликларини даволаш илмий текшириш институтида илмий ходим бўлиб ишлади. Сўнг илмий иш устида ишлаб диссертация ёқлади. Медицина фанлари кандидати деган ном олди.

1953 йилдан бери Тошкент врачлар малакасини ошириш Давлат институтида ассистент, доцент, декан, проректор бўлиб ишлади. Ҳозир 30 дан ортиқ илмий асар ёзган, медицина фанлари кандидати, доцент Ҳамидулла Ҳусанов шу институтнинг ректоридир.

Тинч меҳнат жараёнидаги хизматлари, соғликни сақлаш ва юқори малакали врачлар тайёрлаш соҳасидаги хизматлари учун коммунист, запасдаги медицина хизмати майори Ҳамидулла Ҳусановнинг жанговар орден ва медаллари қаторига «Ҳурмат белгиси» ордени ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатгани учун» медали қўшилди. Биз бу кишига узоқ умр ва илмий ишига равнақ тилаймиз.

Собит ҒАФУРОВ.

МУАЛЛИМ

Уруш бошланди. Сайфуддин ака ҳам тенгқурлари билан фронтга отланди. Уруш оловига ўзини урди.

221-ўқчи дивизияга қарашли взводга командир қилиб тайинланган Сайфуддин Иброҳимов Станислав областида олиб борилган жангда фашист газандаларига зарба беришда қатнашди. Станислав области гитлерчилардан озод қилинди. Эндиги вазифа Карпат тоғидаги 811-баландликни озод қилиш эди. У ўз взводи билан душманнинг стратегия ва кузатиш нуқтаси бўлган бу тепаликдан уларни улоқтириб ташлаш планини тузди. Душманнинг 6 ҳужумини қайтарди. Кейин, ўз взводи билан ҳужумга ўтди. Взвод ўлимга бетма-бет бориб, душман қўлидаги 811-баландликни қўлга киритди. Бу жангда у бир неча шер йигитларидан ажради. «Азамат йигитлар эди»—деб эслайди Сайфуддин Иброҳимов, у кунларни хотирлар экан.

Яна қонли жанглар давом этди. Вольница, Волья, Мехова, Ословица қишлоқларини озод қилишда взвод жангчилари фидокорлик билан жанг қиладилар...

1944 йили Сайфуддин ака оғир ярадор бўлиб, туғилиб ўсган ери Тошкентга келди. Тошкентлик йигитнинг жанг майдонларидаги жасорати муносиб тақдирланди.

Унинг кўксини иккита «Қизил Юлдуз», Иккинчи даражали «Ватан уруши» орденлари безади...

С. Иброҳимов 1945 йилдан шу кунгача пойтахтдаги 12-мактабда ўқитувчи ва илмий бўлим мудири бўлиб ишлаб келмоқда.

Жанг майдонларида қаҳрамонлик намуналарини кўрсатган маориф аълочиси мактаб ёшларини ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда талайгина ишлар қилмоқда. У мактабда «Жанговар шуҳрат» бурчагини ҳам ташкил этди.

С. СУЛТОНОВ.

Танк бўлинмалари ҳужумда. М. Редкин фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

● Солдат мактублари

ҲАМИША ПОСТДА

Эрта тонг. Табиат каби одамлар ҳам ширин уйқуда. Фақат сержант Гамолов билан оддий аскар Мардонов постда, ўз ўртоқларининг оромини қўриқлашяпти. Аҳён-аҳёнда соатларига кўз ташлаб қўйишади. Шу пайт ётоқ эшиги очилиб, батарея командири, капитан Волгин кирди. Сержант Гамолов капитанга рапорт берди.

— Ўртоқ капитан, навбатчилик қилган вақтда ҳеч қандай воқеа юз бергани йўқ!..

Хизматларини аъло бажарганликлари учун, командир икки навбатчига ташаккурнома эълон қилди.

ҚЎЛИ ГУЛ РАССОМ

Оддий аскар Вовкни қўли гул рассом дейишади. Бу бежиз эмас албатта. Ўзининг ҳалол меҳнати, серғайратлиги билан бу ҳурматга эришган у... Унинг қўли билан чизилган расмлар, «Шуҳрат» уйини, В. И. Ленин хонасини, кутубхонамизни безаб турибди.

Ҳаваскор рассом шу кунларда қизғин иш устида. У Совет Армиясининг 50 йиллигига бағишланган стенд яратмоқда. Бу унинг юбилейга совғаси бўлади.

КУЙ ҲАМРОҲИМИЗ

Бизнинг батареямизда жуда кўп талантли ёшлар-қўшиқчилар, созандалар, ўйинчилар хизмат қилишади. Комсомол бюроси шуни инобатга олиб, ўтган йили ҳаваскорлар ансамбли ташкил қилди. Ҳозир эса ана шу ансамблда йигирмадан ортиқ ҳаваскор қатнашяпти. Унинг репертуарида лирик, сатирик қўшиқлар қаторида, ўзбек, украин, грузин ва озарбайжон халқ қўшиқлари ҳам бор. Яқинда ансамбль қатнашчилари ўз ўртоқлари олдида ҳисобот беришди.

Концертда Рўзивой Очилов куйлаган «Онам дерман», «Тошкент оқшоми», «Мафтун бўлдим» каби куйлар жангчиларнинг олқишига сазовар бўлди.

Ҳ. МУРОДЖОНОВ,
оддий аскар.

БУЙРУҚ ЎЗ ВАҚТИДА

Куни билан изғирин шамол увиллади. Кечга бориб қор бўрони бошланди. Ана шундай бир пайтда Н. участка билан тўсатдан алоқа узилди, сим тўсинлари қулаган экан.

Командирнинг буйруғи билан старшина Манзюк бошчилигида авария командаси алоқани тиклаш учун йўлга чиқди.

Старшина Манзюк дарҳол вақтинча сим тортишни, узилган алоқани тиклашни буюрди. Биз иккига бўлиндик. Алиев ва Колмиков кабель тортишди. Муканаев йиқилган тўсинлардан симларни бўшатди, кейин чуқурлар кавланди. Совуқ бўлишига қарамай, иш жуда қизғин борди.

Тунги соат бирларда тўсинларни ўрната бошладик, кейин сим тортилди.

Сўнгги тўсин симларини тортиб бўлинганда, энди тонг оқариб келаётган эди. Шундагина туни билан, совуқ билан олишган солдатлар чарчашганини ҳис этишди.

Лекин улар ётоққа мамнун ҳолда қайтишди. Чунки, буйруқ ўз вақтида бажарилган эди...

М. ҲАМИДУЛЛАЕВ,
оддий аскар.

Рейхстаг устига қизил байроқ ўрнатилди

Ғалаба байроғи Рейхстагга ўрнатилди.

Е. Халдей фотоси, ТАСС фотохроникаси.

● ОНА МАКТУБИ

Дўстлик қаноти

Энг улуғ фазилат она бўлишдир. Ниҳолларн вояга етиб сафарга ёки жонажон армиямиз сафига жўнаб кетсами, она қолади-ю, аммо унинг хаёли фарзанди билан бирга кетади. Мана бир қанча кунлар бўлдики, ўғлим оиламиз бағридан узоқ-узоқларга кетиб, Совет Армияси сафида хизмат қилмоқда. Ўша кунлардан буён ўғлим ҳақида ўйлайман.

Яқинда кечки оқшом палласи дарвозанинг тўсатдан тақиллаши фикримни бўлиб юборди. Хаёлимда ўғлим — Абдуҳаким «ойи» дегандек қулоғимга эшитилди. Оҳиста эшикни очиб, ташқарига чиқишим билан қаршимда солдат кийимдаги бир йигитга кўзим тушди. Салом берди. Илиқ сўрашдик.

— Мен яқинда армия сафига чақирилган Абдухакимларнинг уйини излаб юрибман,— деди у. Юрак тушмагур нималарни ўйламайди дейсиз... Ўзимни дадил тутиб, уни уйга таклиф қилдим. Ҳол-аҳвол сўрагач, Бўтажон ўзини таништди. Ўғлим хизмат қилаётган ҳарбий қисмдан келибди. Менга конверт узатди. Мактубни ўқир эканман, ўз ўғлим билан суҳбат қилаётгандек ҳис қилдим.

«Ассалому алайкум меҳрибон ота-онам, синглим ва укаларим. Мен жонажон армиямиз сафида ўзимнинг граждалик бурчимни адо этмоқдаман. Она-Ватанимиз, эл-юрт тинчлигини ҳамиша ва ҳамма ерда ҳушёр ва сезгир бўлиб қўриқламоқдаман. Қисқа вақт ичида ҳарбий Уставни пухта ўрганиб сиёсий, жанговар тайёргарлик, аълочиси деган номга муяссар бўлдим. Ҳарбий техникани зўр қизиқиш билан ўрганишни давом эттирмоқдаман», — деб ёзибди хатида ўғлоним.

Мактубида ушбу хатни олиб борувчи самарқандлик Бўтабой исмли йигит уч йиллик ҳарбий хизматни муваффақиятли тамомлаб, ота-онасининг қучоғига қайтмоқда. Жанговар дўстимни худди мен каби, ўз фарзандингиздек кутиб олишингизни илтимос қиламан,—деб ёзибди ўғлим. Мен ҳам шу дўстим каби катта обрў, шодиёна кунларга етишиш орзуларим бор».

* * *

Она қалбим ташаккури Сизга суюнчи бўлсин Бўтажон ўғлим!

* * *

15 декабрь тонги эди. Қор, ёмғир, шамол аралаш жала уриб турибди. Кимдир бемаҳалда эшикни қоқди. Бу Ботиржон экан. Ўғлим саломини йўллагани келибди. Шу маҳал уйимизга ўғлимнинг ўзи кириб келгандек бўлди. Унга бўлган оналик меҳрим янада ортди, уйимизда қувончли дақиқалар бошланиб кетди. Вафодор, содиқ, бир-бирига меҳрибон шундай авлодларни асло унутиб бўлмайди. Икки қўлимни кўксимга қилиб, раҳмат айтаман, Сизларга самарқандлик Бўтажон ва Бухоролик Ботиржон ўғилларим. Сизларга қуёшдек узоқ умр тилайман.

Улуғ сана — Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз флоти кунининг шонли 50 йиллиги байрами билан Сизларни чин қалбимдан муборакбод этаман.

М. САЙФУЛЛАЕВА,
Тошкент шаҳар, Октябрь район, «Ғалаба» кўча, 32-уйда яшовчи она.

Хотиралар

ТАРИХИЙ ҒАЛАБА

Артиллерия генерал-майори Файзулла Норхўжаев

Москвада мағлубиятга учраган гитлерчилар барибир ўз планлари — Совет тузумини тор-мор қилиш, Москвани қўлга олишдан воз кечмадилар. 1942 йили фашистлар Совет Армиясининг чап қаноти Орёлдан жануб томонга ҳужум бошладилар. Июнь ойида бошланган бу юришда душман Кавказдаги нефть бойлигини қўлга киритиш, Ватанимиз Жануби билан Марказни бўлиб қўйишни кўзда тутган эди. Бунда 69 пиёда, ўнта танк, саккизта моторли ва кавалер дивизияси ишга тушган эди. Партия ва ҳукуматимиз гитлерчиларнинг бу ножўя планини амалга оширмаслик учун ҳамма чораларни кўришди. Сталинград фронти ташкил этилди. Сталинград ҳимоячилари фашистлар билан мардонавор жанг қилдилар. «Бир қадам ҳам орқага силжиш йўқ» эди уларнинг шиори. Гитлерчилар ҳарчанд уринишмасин шаҳарни ишғол қилишда қаттиқ мағлубиятга учрадилар. Оккупантлар Волга бўйидаги тўқнашувда совет халқининг қудрати, иродаси нечоғлик эканига гувоҳ бўлдилар. Матонатли жангчиларимиз бошига тонналаб бомбалар ёғдирдилар. Душман тўхтовсиз ҳужум қилар эди. Бироқ буларнинг ҳаммаси пучга чиқди. Ўз Ватанига содиқ совет жангчилари оккупантларга қарши қақшатқич зарба бердилар. Мамаев қўрғони, Павлов уйи, трактор заводи қандай ҳимоя қилингани бутун дунёга машҳур бўлиб кетди. Бизнинг солдат ва командирларимизнинг жасорати ҳақида мана бундай фактлар мавжуд. Мамаев Қўрғонида мина парчалари, снарядлар, бомбалар ва ўқлар шу қадар кўп эдики, ҳатто ер кўринмай қолган эди. Яна бундай мисол ҳам келтириш мумкин. Павлов уйи жангида фашистлар минглаб солдат ва офицерларидан жудо бўлдилар.

Волга бўйидаги бу жангларда ўзбек халқининг азамат фарзандлари ҳам қатнашдилар. Ҳозирда республикамиз ҳарбий комиссарининг ўринбосари, Собир Охунжонов ўша пайтда автоматчилар ротасининг командири бўлган. Ислом Магаметов эса 94-алоҳида ўқчи бригада батальонининг командири эди.

Ҳозир Ўзбекистон ССР Министрлар Советида бўлим бошлиғи бўлиб ишлаётган Абдулла Муродхўжаев ўша пайтда сиёсий бўлим бошлиғи эди ва партия ташкилотларига етакчилик қиларди... Коммунистлар жангга биринчи бўлиб киришар, орқаларидан бошқаларни эргаштиришар эди.

Сталинград остонасидаги жангларда шахсан менинг ўзим ҳам иштирок қилганман. Артиллеристлар юксак моҳирлик ва жасорат кўрсатишган эди. Биз кўпроқ танкларни ўққа тутардик.

Душман кучи тобора кўпаяр, улар бизни бутунлай йўқ қилиб юбормоқчи бўлишаётгани шундоққина билиниб турар эди. Бироқ совет артиллериячилари шундай жасурлик, шундай матонат билан олишдиларки, ҳар қандай ўқ ичидан ҳам енгиб ўтаверишди. Душманлар танки бизнинг ўқимиздан тобора кўпроқ ёнаборар эди.

Сталинграддаги жангни мамлакатимиз одамларигина эмас, бутун дунё диққат билан кузатиб борар эди. Бу жанг иккинчи жаҳон урушида ғолиб чиқишда муҳим аҳамиятга эга бўлди. Бутун дунё халқлари совет халқининг иродаси, матонати ва жасоратига тан берди.

ЖАНГЧИНИНГ ЎҒЛИ

Жамолнинг дадаси Камол ака Улуғ Ватан уруши қанашчиси. Москвадан то Берлингача бўлган оғир йўлни босиб ўтган.

Мана энди бўлса Жамолжоннинг хизмат қилиш навбати.

— Ватанингга садоқат билан хизмат қил, ўғлим,—деди Камол ака ўғлини хизматга кузатаркан.

Жамол садоқат ва тиришқоқлик билан ҳарбий техника сирларини ўрганиб, биринчи йилдаёқ аълочилар қаторидан ўрин олди. Жанговар ва сиёсий билимлар аълочиси бўлди. Хизмат қоғозчасига ўндан ортиқ раҳматномалар ёзилди. Бу раҳматномаларнинг ҳаммаси ўз тарихига эга...

... Полигон. Расчёт аъзолари тўп олдида. Шулар орасида Жамол ҳам бор. Сукут сақлашиб, бўладиган «жанг» олдидан дам олишяпти. Ҳаммаёқ сув қуйгандек жим-жит. Куни билан эсган шамол ҳам тинган. Шу пайт бирдан ҳамма ҳаракатга келди.

— Диққат... Диққат... Ҳарбий тайёргарлик эълон қиламан!.. Тўпларни тайёрланг, — радиодан командирнинг овози эшитилди. Жамол ҳам сафдошлари сингари чаққон ҳаракатга тушиб кетди. Мана, ўқ отилишига ҳам саноқли сониялар қолган. Бир, икки... Ер-кўкни титратиб тўп овози янгради.

Кузатув пунктидан ўқ нишонга текканини хабар қилишди. Вазифа аъло бажарилди. Командир расчёт аъзолари хизматини алоҳида тақдирлади. Кичик сержант Жамол Камолов расчёт командири қилиб тайинланди.

Камолов расчёти Совет Армиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани қизитиб юборишди. У улуғ айёмда аълочилар сафидан ўрин олди.

Ҳ. МУРОДОВ,
оддий аскар.

1943 ЙИЛ ● 1968 ЙИЛ

Ленинград. (Чапда) Нева проспекти 1943 йилда. Танклар фронтга йўл олган пайти. (Унгда) Нева проспектининг ҳозирги жамоли.

ТАСС фотохроникаси.

СИЗГА ШАРАФ-ШОН!

МАЖБУРИЯТ АДО ЭТИЛДИ

Офицер Нуъмон Абдеевич Отабоев қўмондонлик қилаётган бўлинма аскарлари Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятни шараф билан адо этдилар. Бўлинмадаги аскарларнинг 50 проценти аълочилардир. Баъзи взвод ва экипажлар ҳам аълочи бўлиб, мутахассисларнинг сони ортди. Улар сони кўзлангандан ҳам зиёд бўлиб кетди. «Ҳарбий спортчи» значоги олганлар ва разрядга эга бўлган спортчилар сони ҳам кўзлангандан кўпроқ бўлди.

Аввало машғулотларни кўнгилдагидай ўтказиш учун яхши шароит яратишга аҳамият берилди. Синфлар қоидага биноан жиҳозланди. Стендларнинг ҳаммаси электрлаштирилди. Танкистларнинг яхши ўқишлари учун бунинг аҳамияти ниҳоятда катта. Ўқиш программасини чуқурроқ ўзлаштириш, янгиликларни кенгроқ ёйиш, аълочилар тажрибасини пухтароқ ўрганиш мақсадида илғор тажриба мактаби ташкил этилди. Турли категориядаги мутахассислар билимини янада ошириш учун техника билимлари тўгараклари ташкил этилди.

Экипажлар, взводлар, роталарда мусобақа якунлари ясалар ва Ленин хонасига осиб қўйилар эди. Натижада ҳар бир солдат бир кун ичида, бир ҳафтада, бир ойда нималарни ўргангани ва кимдан қандай ўрнак олиш кераклигини аниқ кўрар эди.

Бу ишларнинг ҳаммасида коммунистлар етакчилик ролини ўйнашди албатта. Улар 22 кишидан иборат бўлиб ҳаммаси ҳам аълочидир.

Коротков жангчининг ўғли. Унинг отаси Берлингача борган. Кўпгина давлат мукофотлари олишга сазовор бўлган. Улуғ Ватан уруши ветерани ўз хатларида ўғлига Ватан олдидаги бурчини шараф билан адо этиши кераклигини уқтиради, керак бўлса империалистлар билан тўқнашишдан ҳам тап тортмаслик ва шунга шайланиб туришни маслаҳат беради.

Валентин отасининг гапларидан чиқмайди. Бўлимдаги энг яхши солдатлардан биридир у.

Танк бўлимидаги энг юксак ютуқлардан бири шуки, бу ерда жанговар машиналар моҳирлик билан бошқарилади.

Танкист аскарлар бўлимдаги территориянинг ҳаммасига дарахт кўчатлар ўтқазишди. Ўқув синфларида машина паркларида ва казармада уставда кўрсатилган қоидаларга тўла амал қилинган. Шунингдек бу ердаги ҳарбийлар шаҳар мактабларининг биридаги пионер ва ўқувчилар билан яқиндан алоқа боғлашган. Улар мактабда ёш танкистлар тўгараги ташкил этишган ва мунтазам машғулот олиб боришади. Шу билан бирга қизиқарли ҳарбий ўйинлар ҳам ўтказиб туришади.

Ҳарбий ўқишдаги ҳамма дарслардан юқори кўрсаткичга эришган танкистлар ўз устларида тинмай ишлаб, янги-янги билим чўққилари сари интилишяпти.

А. АЛЕКСАНДРОВ.

Дилкаш учрашув

Тошкентни қайта қуриш учун келган украиналик қардошлар орасида кўпгина турли тақдир эгалари бор. Улардан бири Совет Иттифоқи Қаҳрамони Николай Игнатьевич Ортинскийдир. У 1936 йили В. И. Ленин номли Қизил байроқли Ўрта Осиё бирлашган ҳарбий мактабни тугатди. Ҳарбий хизматга чақирилгунча у Москва қурилиш билим юртини тугатган эди. Улуғ Ватан уруши йилларида артиллериячиларга бошчилик қилди. Кейин Воронеж ва Дон, Курск дугаларидаги немис-фашист босқинчиларига қарши жангларда танкка қарши қирувчилар полкига раҳбарлик қилди. Ана шу тарихий жойларда Ортинский бошчилик қилган полк 130 дан ортиқ танк ва бронемашиналарни яксон қилган.

Кейинги жанг Буклинск плацдармида бўлди. Шу ерда Ортинский полки Днепр дарёсини биринчи бўлиб кечиб ўтди. Қирғоқда фашистлар билан шиддатли жанг бошланди. Душман Днепр дарёсидан 6 километр узоқликка улоқтириб ташланди. Ана шу операцияни муваффақиятли амалга оширганлиги учун полковник Ортинскийга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. Ҳозир у пенсияда. Оиласи Белая Церковда истиқомат қилади. Унинг ўзи Ўзбекистон пойтахтини қайта қуриш ишларига кўмаклашгани келган.

Яқинда отставкадаги полковник билан запасдаги капитан Совет Иттифоқи Қаҳрамони Солиҳ Хусанович Умаров ўртасида дилкаш учрашув бўлди. Ўзбек ўғлони Бологов шаҳридан Берлингача бўлган машаққатли жанг йўлини босиб ўтди. Май ойининг бошларида унинг батареяси 200 дан ортиқ гитлерчи солдат ва офицерларни Берлин остоналарида ер тишлатди, тўрт бронетранспортёрни, 6 та ўқ-дори ортилган автомашинани яксон қилди. 175 гитлерчини аср олди. Ана шу операцияни амалга оширганлиги учун С. Ҳ. Умаровга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Суратларда: Н. И. Ортинский Совет Иттифоқи Қаҳрамони гвардия генерал майори Собир Раҳимов қабри ёнида.

С. Ҳ. Умаров оиласи билан.

Н. И. Ортинский С. Ҳ. Умаров меҳмони.

Р. Шамсуддинов фотолари. (ЎзТАГ).

«ШОН-ШАРАФ» УЙИ

Пойтахтдаги Қишлоқ хўжалик техникуми студентлари СССР Қуролли Кучларининг 50 йиллик тўйини муносиб кутиб олиш учун қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Техникумда «Шон-шараф» уйи ташкил қилинди. Бунда Улуғ Ватан уруши қаҳрамонларининг мардлиги ва жасоратини акс эттирувчи деворий газеталар, фотомонтажлар бор. Студентларнинг севимли жойига айланиб қолган бу ерда ҳарбий кечалар, машғулотлар ва суҳбатлар ўтказиляпти.

М. УМАРОВ.

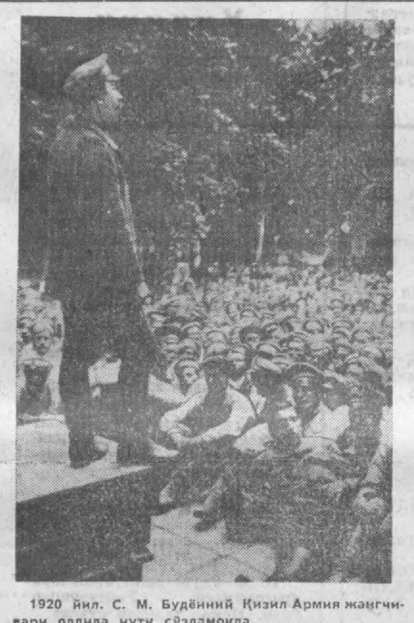

1920 йил. С. М. Будённий Қизил Армия жангчилари олдида нутқ сўзламоқда.

ТАСС фотохроникаси.

ҲИКОЯ

Узоқ элларда

Матлуба госпитал ходимлари учун ажратилган ўрмон чеккасидаги қарағай уйдан чиқиб, пиллапояда бир зум тўхтаб қолди: атрофи яшил арчалар, сарв қомат қарағайлар, қайинлар, ўрмон чети бўйлаб қатор кетган ёғоч уйларнинг томларини қоплаб ётган қор устида тонг қуёшининг илиқ нурлари жавоҳирдек порлаб, унинг кўзини қамаштирарди. У худди сеҳрлангандек турган еридан қўзғалмай атрофга суқланиб боқарди.

«Ана, рус ўрмони! Биз китобларда ўқиган, киноларда кўрадиган гўзал рус ўрмони!»— дерди дилида. У жилвадор заррачалардан кўз узиб осмонга қаради, феруза каби тиниқ осмон, сукунатда мудраётган ўрмон ўзининг улуғворлиги билан унинг кўксида алла қандай ёқимтой, эркаловчи ҳис уйғотади.

Матлуба кўлқопли қўллари билан папахасини бостириб кийди, шинелининг ёқасини кўтарди-да, момиқдек қор устидан ғижирлатиб юриб кетди. У госпиталга, ярадорлар олдига шошилди. У ярадорларни кўз олдидан ўтказаркан, тундаги йигит эсига тушди, юраги қаттиқ санчди, ҳозиргина унинг борлиғини эркалаб қучган туйғулар ўрнини алам эгаллади. Тунда уни госпиталга чақиришди. У операция хонага кириши билан кўзи операция столида тўлғаниб ётган ёш йигитга тушди, унинг ёнига бориб тер билан пешонасига ёпишган тилларанг сочларини аста силади, йигит кўзини очди ва алам-изтироб тўла кўзларини Матлубага тикди, қовжираган лабларини ялаб: «Қутқоринг мени, ёрдам беринг, доктор...» дея олди, яна шафқатсиз оғриқдан тўлғаниб инграй бошлади.

— Тинчлан, азизим,— дерди Матлуба йигитнинг кўз ёшларини артиб, — албатта қутқарамиз!

Бироқ Матлуба, ҳали ўн тўққиз баҳорни кўрмаган, ҳаёт болини татиб улгирмаган йигитни қутқариб қололмади, операция ярмига бормай унинг жони узилди.

Матлуба тундаги воқеаларни ўйлаб госпиталга келганини ҳам сезмай қолди. Иодоформ, йод, карболка ҳиди анқиб турган коридорга ўтиши билан бош врач кабинетига киришга буюрдилар. У кирганда госпиталнинг бош врачи ким биландир телефонда гаплашар, ҳаяжони зўр эди. Кўп ўтмай кабинетга ҳамма медицина ходимлари йиғилишди.

— Дўстларим,— деди госпиталнинг бош врачи Коваленко:— госпитални зудлик билан эвакуация қилишимиз керак. Буйруқ олдим. Фронт жуда яқин. Лекин мумкин қадар осойишталик сақлашимиз керак! Ярадорлар орасида ваҳима кўтарилмаслиги керак.

— Ҳамма ўз вазифасини яхши билади, такрорлаб ўтирмаймиз. Сиз, ўртоқ Икромова — деди у Матлубага мурожаат қилиб,— бу гал оғир ярадорларни кўчиришда бошчилик қиласиз!

— Хўп бўлади!

Эвакуация бошланди, ярадорлар машиналарга жойлаштирилди. Қанчалик осойишталик сақлашга уринсалар ҳам, барибир ярадорларнинг ҳаяжони сезилиб турарди. Ярадорлар, дори-дармон, озиқ-овқатлар солинган машиналар кетма-кет йўлга тушди, Матлуба оғир ярадорлар жойлаштирилган машинага — шофёрнинг ёнига чиқиб ўтирди. Лекин машиналар госпиталдан унча узоқлашмасданоқ фашист самолётлари бомба ёғдира бошлади, ҳаммаёқ ларзага келди. Оқ бахмалга зар босгандек қуёш шуъласида жилоланаётган ўрмон, унинг ўртасидаги госпитал (бу ер урушдан илгари санаторий бўлган) тўс-тўполон бўлиб кетди, госпитал ёна бошлади.

Охирги машинага бомба тушди. Матлуба кетаётган машинанинг олдинги ойнаси қарсиллаб синди, Матлуба беихтиёр икки қўли билан кўзларини бекитди. Кейин чўчиб шофёрга қаради. Шофёр худди керишаётгандай гавдасини орқага ташлади-ю залвари билан муккасига йиқилди. Матлуба бир зум эси-ҳушини йўқотиб унинг оёқлари остига сирғалиб тушган шофёрга анқайиб турди. Сўнг:

— Егор! Егор!— деб бақирди. — Сенга нима бўлди, Егор! Бироқ Матлуба нима бўлганини англади, Егорнинг устидан чўзилиб рулни ушлади, авайлаб шофёрнинг ўрнига ўтиб ўтирди, энди у ҳеч нарсага қарамай машинани ҳайдар, жанг майдонларида қон кечиб ўлимдан қолган одамларни янги ажал қўлидан олиб қочарди...

Бомбардимон босилиб, атроф тинчигандан кейингина соғ қолган машиналар бирин-сирин тўхтай бошлади. Қанақадир бир қишлоққа келишган эди. Госпитал шу қишлоқдаги мактабга жойлашди. Егор ва йўлда қазо қилган ярадорларни шу ерда дафн қилишди.

У фронтга ўз ихтиёри билан келган эди. Ёшлик қувончини кўролмади ҳам. Рост, у севгани билан турмуш қурди. Унинг эри бу вақтда мединститутининг охирги курсида ўқирди. Тўйларининг нариги ҳафтасида уруш бошланди...

Матлуба эридан икки марта хат олди холос, кўп ўтмай ўзи ҳам фронтга жўнади. Мана шунга ҳам икки йил бўлди. Бу икки йилда Матлуба аввал санитар поездда, медсанбатларда, кейин госпиталларда ишлади. Мана энди Матлуба анча моҳир хирург, неча-неча жангчиларни даволади, юзлаб оғир операциялар қилди. Бош қўмондон унинг жасоратлари, жонбозликлари учун бир неча бор олий мукофотлар билан тақдирлади.

Бугун ҳам Матлуба одати бўйича, палаталарни айланиб чиққач, операцияхонага кирди.

— Бугун келтирилган ярадорлар орасида, биттаси жуда оғир, келтирилгандан бери ҳали ҳушига келгани йўқ,— деди операция хонасининг ҳамшираси Шурочка умивальникда қўл юваётган Матлубанинг олдига келиб.— Столга ётқиздик.

— Қаеридан ўқ еган экан?— сўради Матлуба.

— Ҳамма ёғи боғлаб ташланган... Бошидан яраланган бўлиши керак...

Матлуба ҳамширанинг ноаниқ жавобидан таажжубланиб унга бир қараб қўйди, ювилган икки қўлини тирсагидан буккан ҳолда кўтариб ярадор олдига келди.

Ҳақиқатан ҳам ярадорнинг бош-кўзи аралаш бинт боғлаб ташланган, қалин бинтнинг баъзи ерларида қон қотган эди.

— Еч, Шурочка, аста-аста еч, — деди ўзи ярадорнинг нафас олишига қулоқ соларкан. Шурочка эҳтиётлик билан бинтларни еча бошлади. Матлуба сергакланди, ярадорнинг тепасига келиб энгашди, тикилди, яна тикилди...

—Аз...

Матлуба кўз ўнги қоррайиб келаётганини билади холос. У гурсиллаб полга йиқилганда Шурочка қўлидаги бинтларни ташлаб Матлубага ёпишди, додлаб одам йиғди.

Матлуба кўзини очди, нима бўлаётганини, қаерда ётганини билмай атрофга қаради. Бу ҳол бир зумгина давом этди холос, у ўрнидан ирғиб турмоқчи бўлди, лекин уни туришга қўймадилар.

— Мени қўйиб юборинглар! Мен унинг олдига боришим керак!

— Тинчланинг, Матлуба Алимовна, сиз қимирламай ётишингиз керак. Бу қаттиқ чарчашлик натижаси, — деди врачлардан бири. Чарчагансиз, ҳаммамиз ҳам чарчаганмиз, начора азизим, уруш...

— Мени қўйиб юборинглар, у менинг эрим! Менинг Азимжоним!..

Матлубанинг бутун вужуди қалтираб томирлари тортиша бошлади.

Шу аҳволда унинг олдига киролмайсиз, —деди халиги врач. — Операцияни бош хирургнинг ўзи қиляпти, тинчланинг, сиз ахир врачсиз.

Ҳозирги операция қилинаётган ярадор госпиталнинг хирурги Матлуба Икромованинг эри эканлиги бир зумда бутун госпиталга тарқалди.

Матлубанинг қаттиқ илтимосидан кейин, операция кетаётган жойга уни суяб олиб киришди. У бор кучи-иродасини тўплаб тишини-тишга қўйиб Азимжоннинг бош томонига келиб турди. У энди йиғламасди, жони қил устида турган, ҳали ҳам ҳушига келмаган азиз сиймога тикиларди.

Бош врач бир неча кун ишга чиқмасдан эри олдида ўтиришга буюрди. У Азимжоннинг олдида ўтираркан, бу ажойиб учрашувдан қувонар ва таажжубланарди. «Шундай узоқ элларда, юзлаб минглаб одамлар ичида дунёда энг севган ва лекин йўқотган одамингни қайта кўришдан ортиқ бахт бормикан?» — деб ўйларди у.

Ҳабиба ЗИЁХОНОВА.

ДЎСТИМНИНГ ШЕЪРИ

I

Қаҳратон қиш. Туфун яхлайди.
Дов-дарахтлар уйқуга чўмган.
Бўғотдаги чумчуқ кўз юмган,
Болхонада мош миёвлайди...
Мусичалар ку-кулар дон деб,
Гоҳ тап этиб тушар йўлкага.
Мунгли кўзлар,
Мунгли боқишлар...
Ортиқчадек ука-акага.

II

Кўкка боқдим: Кўринмас осмон.
Оппоқ парда тутилган гўё,
Қалб қинидан чиққудай шу он,
Тутқунликда бутун бор дунё.
Қани, оқ тонг. Қани қуёшим? —
Деган мунгли нидо қалбимда.
Дилни қамрар даҳшат, ваҳима,
Ота сўзи тушмас лабимдан.

III

Кечга томон тарқади туман,
Қиш тўхтади қорини элаб.
Уй ичида волидам ҳамон,
Юрагини эзарди йиғлаб.
Жойномознинг устида бувим,
Дуо қилар эрта-азондан.
Бир чеккада онаизорим,
«Ераб асра,—дейди,—қазодан!»,

IV

Йиллар ўтди.
Етаклаб бир-бир.
Эзилмаган одам қолмади.
Узилмаган бир дил қолмади.
Баҳор чоғи дала-ю даштдан,
От қулоқ ўт йиғиб овундик.
Қуруқ этда кутдик ҳар кунни,
Қовурғалар саналди бир-бир,
Ғалабага етиб; севинчдан, —
Қаъзо этди баъзибир фақир.
Қишлоғимиз жонлана кетди,
Гурра-гурра қайтиб одамлар.
Кўча-кўйни яллалар тутди,
Аммо, қани, менинг дадамлар?!

V

Волга бўйи ажойиб диёр,
Табаррукдир унинг тупроғи.
Шу ерларда ёқилган илк бор,
Шул башарнинг сўнмас чироғи.
Шу ерда жанг қилди-ю отам —
Тупроғига қўйди бошини.
Ўзи ўсган узумзор боғдек,
Азиз билди тупроқ-тошини.
Қони оқди дарё сув бўлиб,
Ўзи қолди мангу қирғоқда.
Номи яшар ўғли қалбида.
Қабри эса юртдан йироқда.
Шовуллайди бу кўҳна дарё,
Қудратига йўқдир ниҳоя.
Қирғоқ ошиб гоҳ боқиб қабрга,
Мард отамдан бошлар ҳикоя...

Анвар ҲОЖИ.

ҲИССА

Совет Қуролли Кучларининг шонли 50 йиллиги арафасида бўлинмамиз машқ марказига йўл олди. Биз у ерда танкка қарши отиш ва танкни бошқариш бўйича мураккаб вазифани бажардик. Бу анча қийин иш эди. Бўлинмамиз ҳар бир аъзоси ўз бурчини яхши тушунган ҳолда, бутун куч ва билимини аямай ишга солди. Чунки, бугунги машқ ҳарбий тайёргарликни текширувчи имтиҳон эди. Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз флотининг юбилейига бағишланган мусобақа якуни худди шу ерда олиб борилди.

Биз танкда ўз ўринларимизни эгалладик.

«Олға!»—деган команда эшитилди. Танк ўрнидан зарб билан қўзғалди. Ҳамма ўз иши билан машғул. Наводкачи нишонни қидирмоқда. Олисда «душман» нинг «танки» кўринмоқда, деди у. Шундан сўнг кетма-кет отиш бошланди. Оддий аскар Эралиев бошқа нишонга қараб пулемётдан кетма-кет ўқ сочмоқда. Экипаж уюшқоқлик ва ишончи ҳолда ҳаракат қилмоқда....

Уз манзилимизга қайтганимизда хизматдаги дўстларимиз бизларни очиқ чеҳра билан қарши олдилар. Аъло натижага эришдик. Демак, оддий аскар Эралиев ўз бурчини бажарибди.

Шу куни кичик сержант Сухих танкни бошқариш имтиҳонидан ўтди. У ҳам бизга аъло баҳо келтирди. Снаряд жойловчи билан мен ҳам юқори натижага эришдик.

Шундай қилиб бизнинг экипажимиз шонли юбилей шарафига ўз олдига қўйилган вазифани бажарди. Биз Совет Қуролли Кучлари қудратининг бундан буён янада мустаҳкамланишига кичик ҳисса қўшганлигимиз билан фахрланамиз.

Гвардиячи сержант
В. РЕЗНИЧЕНКО.

Пантанер разведначилар ўқув машғулотлари вақтида.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) старший лейтенант В. Кравцов ва бўлинма командири младший сержант А. Кожевниковлар харитадан планни кўздан кечиришмоқда.

В. Дубровченко фотоси.

Жасур алоқачи

Қаҳратон қиш совуғи юзга игнадек санчилади. Жангчиларимиз Сталинград учун жанг қилишарди. Ёрдамчи кучлар келаяпти. Армиямиз гитлерчиларни ўққа тутиб, роса адабини берарди. Шу пайт Волга яқинидаги иккинчи армия билан бўлиб турган телефон алоқаси узилиб қолди. Алоқачилар шошиб қолишди.

Алоқани тезлик билан ўрнатиш керак. Бу ишни бажаришни алоқачи Абдумалик Раҳимов ўз зиммасига олди.

Ярим кеча. Абдумалик Раҳимов уч километр келадиган масофага гоҳ қор устида судралиб, гоҳ сув кечиб етиб борди. Топшириқни бажариб, соғ-саломат постига қайтди.

— Бизнинг қисм жангчилари ҳам душманни яксон қилишдек умумхалқ ишида мардонавор курашди, дейди жангни хотирлар экан Абдумалик ака. Попов, Усенко сингари командирларимизни, Юсуфхўжа Ҳикматов, Каромат Каримов каби довюрак жангчи дўстларимни душман устига ажал уруғини ёғдириб, Сталинград фронтида кўрсатган қаҳрамонликлари ҳамон эсимда. Сталинград учун бўлган жангларда мардларча ҳалок бўлишди.

Қаттиқ кураш, кучли ҳимоя туфайли Сталинград фронтида ғалаба байроғи тикланди. Совет Армиясининг қақшатғич зарбасига бардош бера олмаган немисларнинг энг ишончли армияси яксон бўлди.

Сталинград фронтида ғалаба таъминланган куни бутун шаҳар бўйлаб шодлик, қувонч ҳукм сурди. Бу ғалаба Совет Армиясининг ниҳоятда кучли эканлигининг исботи бўлди.

Абдумалик Раҳимов Сталинград мудофааси учун бўлган жангда жасорат кўрсатганлардан. У фронтдан она шаҳри Тошкентга ғалаба билан қайтди. Сталинградни мудофаа қилишда ўзининг ҳиссасини қўшди. Кўкрагини ғалаба нишонаси «Сталинград мудофааси учун» ва бошқа кўпгина медаллар безаб турарди.

Ҳозир Абдумалик ака Раҳимов ўзи туғилиб ўсган Тошкентдаги Отчопар маҳалласида истиқомат қилади. Тошкент-Бўзсув бош иншоотининг бошлиғи бўлиб ишлайди. Меҳнатда ҳам худди жанг маҳалида сезгир алоқачи бўлганидек хушёр, ишчиларнинг меҳрибон дўсти.

Т. ЯЙЛОВОВ.

Махсус ўзбек двизиясида

Сталинград жангида қатнашган ўзбек жангчиларининг бир группаси 94-махсус ўзбек дивизия бригадаси ташкил этилган жойда.

Москва. «Ватан мудофаасида» деб номланган Бутуниттифоқ юбилей бадиий виставкаси СССР Қуролли Кучлари 50 йиллигига бағишланган.

СУРАТДА: рассом В. Сурьянинов плакати.
ТАСС фотохроникаси.

ҲАМИША АЪЛО

Танк полигонда елиб борарди. Бирданига у тўхтаб қолди. Шу пайт тўпдан ўқ узилди. Ёруғ берувчи снаряд камон шаклида учиб, мўлжалга тегди.

— Ўқ мўлжалга тегди! — қичқиришди кузатиб турган солдатлар. — Қойил, Гильмон!

Танк яна юришда давом этди. Қисқа тўхтаб, яна ўқ узди. Бу сафар ҳам тўп мўлжалга тегди. Сўнгра полигон узра пулемётнинг «тариллаши» янграsevere. Пулемётчи танкни мўлжалга олиб ўқ узмоқда эди.

Командир секундомерга назар ташлади. Ўқ узиш учун мўлжаллаганига нисбатан анча оз вақт сарфланибди. Норматив бажарилди. Офицер ўқчиларга аъло баҳо қўйди.

—Сизлар ҳам Гильмон Аҳмедов сингари мерган бўлинг! — деди бўлинма командири солдатларга.

Мерганни дўстлари табриклашиб, қўлини қисишди.

Гильмон Аҳмедовдан қанча ўрганса арзийди. У кўпдан буён ўз мерганлиги билан шуҳрат қозонган. Совет Армияси аълочиси кўкрак нишони ва биринчи даражали мерган нишони унинг далилидир. Совет Қуролли Кучларининг ярим асрлик тўйини Гильмон ўз бўлимидаги бошқа аълочилар билан биргаликда кутиб олмоқда.

Ўз-ўзидан маълумки, ефрейтор бундай натижага ўз ғайрати, ҳарбий ишни яхши ўрганишга ҳаракати туфайли эришди.

— Сиз илғор жангчисиз. Партия аъзоси бўлишингиз лозим, — деди партия ташкилотининг секретари.

Комсомол ташкилоти унга бажонидил кафолотнома берди. Коммунистлар катта ишонч билдиришди. Гильмон КПСС аъзолигига кандидат. Аҳмедов бу юксак номни амалда оқлайди. Уни чиндан ҳам совет жангчилари шуҳратини давом эттирувчи деб айтишади. Бундай кишилар билан халқимиз фахрланади. Бу кишилар бизнинг социалистик Ватанимизга тиш қайраган ҳар қандай душманга зарба беришга тайёр.

Ф. ФОЗИЛОВ.

СОЗ ВА ОВОЗ БИЛАН...

Иттифоқо, қўлимизга улуғ Ватан уруши йилларида Ғарби-шимолий фронтда чиқарилган «За родину» газетасининг бир сони тушиб қолди. У 1943 йил, 30 май, якшанба куни чиқарилган экан. Биринчи саҳифа бошида: «Немис босқинчиларига ўлим!»— шиори ёзилган. Ҳа, ўша оғир кунларда буюк Ватанимиздаги барча кишиларнинг шиори, юксак орзу-умиди мана шу эди.

Газетанинг тўртинчи саҳифасига боқдиг-у, тепадаги улкан суратга кўзимиз тушди. Ўзбек қизлари! Ўзбек йигитлари! Улар атлас кўйлак, беқасам тўнларини ҳарбий либосга алмаштиришган. Қўлларида гулдасталар. Олдинги қатордаги қизлардан бири бизга таниш кўринди. Кейин билсак у Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистка Раима Ҳакимова экан.

Раима опа бизга қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди:

— 1939 йилда Ўзбекистон Давлат филармонияси қошида Хоразм гармончи қизлари ансамбли ташкил этилди. Гавҳархоним Раҳимова бош бўлган бу санъаткорлар 1940 йилда Хоразмга боришади. Шунда улар мени ўз сафларига таклиф этдилар. Мен санъатни жондилдан севганим учун ҳам бунга бажонидил рози бўлдим. Бу вақтда мен ўрта мактабда ўқирдим.

Ансамбль билан бирга Тошкентга келдим. Биз Бутуниттифоқ сафарига тайёрлана бошладик. Орадан бир неча ой ўтиб, мудҳиш уруш бошланиб қолди. Барча совет халқлари каби биз санъаткорлар ёвни тор-мор келтиришда ўз ҳиссамизни қўшиш учун фронтга отландик, санъатимиз билан жангчи оға-иниларимиз кўнглига далда бермоқчи, ёвга нисбатан улар кўнглида ғазаб ўтини янада аланга олдирмоқчи бўлдик. Ўша вақт шоирлари айтганидек созимизни қиличга айлантирганмиз.

Ўзбекистон ССР халқ артисткаси Гавҳархоним Раҳимова бошчилигида Ғарби-шимолий, Биринчи ва Иккинчи Украина ҳамда Калинин фронтларида бўлдик. Ҳаракатдаги армия жангчилари орасида ўз санъатимизни намойиш қилдик. Вақти келганда ярадор солдатларни дардига малҳам қўйдик.

Ғарби-шимолий фронтда бўлган бир воқеа ҳамон ёдимда. Биз концерт бермоқчи бўлган қисм душмандан 500—700 метр чамаси масофада жойлашган эди. Шунинг учун бизга доира чалишга рухсат беришмади. Плашч палаткада оҳиста-оҳиста концертимиз давом этди. Сўнг биздан мамнун бўлган жангчиларимиз Ўзбекистон шарафига, ўзбек халқи шарафига, ўзбек санъаткорлари шарафига катюшалардан салют бердилар.

Биз қанча қон ва шон билан қўлга киритилган ғалабани немис тупроғида шодиёналик билан қарши олдик.

Раима опа чуқур нафас олди. Боядан бери сукут сақлаб ўтирган машҳур найчи, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Раима опанинг умр йўлдоши Аюб Қодиров сўзга аралашди.

— Биз ҳам қараб турганимиз йўқ. Манфур уруш бошланиши биланоқ СССР халқ артисткаси Тамарахоним бошчилигида фронтга йўл олдик. Биз билан машҳур ашулачи Беркинбой Файзиев, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Пўлат Раҳимов, Эргаш Шукруллаев, Софья Каракаш, артистлардан Қаюм Аъзамов, Ғофур Солиҳов, Анна Колюшева ва бошқалар бор эди.

Ансамблимиз 1941 йилдан то ғалаба кунигача Биринчи ва Иккинчи Украина, Закавказье фронтларида, Қора денгиз ва Тинч океан флотларида жангчиларга хизмат қилди.

— Эҳ, қандай оғир дамлар эди у йиллар,— эслай кетди Раима Ҳакимова. — Биз фронтдан гоҳ-гоҳ Ўзбекистонга келиб, элимизга ҳисобот бериб турардик. Улар яна бизни оғир жанглар бўлаётган юртларга йўллар эканлар, солдат оға-иниларига совға-саломлар йўллашарди. Биз уларни эсон-омон эгаларига топширардик. Ҳа, айтгандай шу ўринда ўша довюрак санъаткор дўстларимнинг номларини ҳурмат билан тилга олгим келди. Мана улар: қозоғистонлик Роза Богланова, ўзбекистонлик Мамадазиз Ниёзов, Бобораҳим Мирзаев, Исаҳор Оқилов. Лиза Петросова, Сайфиддин Йўлдошев, Ғофур Азимов, Уғилой Машарипова, Руқия Абдуллаева, Ася Каспарова. Шарофат Оқилова...

...Яна ўша оғир жанг кунлар гувоҳи — бундан чорак аср муқаддам чоп этилган «За родину» газетасига нигоҳ ташлаймиз. Бу саҳифадаги сизнинг диққатингизга ҳавола қилинаётган сурат тагида бир мақола бўлиб, уни ўша пайтда Ўзбекистон санъат ходимлари бригадасининг бошлиғи бўлган Ҳабиб Раҳмонов ёзган экан. Мана у нималар дебди: «Ўзбекистон ёш санъат усталарининг бригадаси бир ярим ой чамаси Ғарби-шимолий фронтда бўлиб, ўнлаб ҳарбий қисмлар, бўлинмаларда командир ва жангчиларга олтмишдан ортиқ концерт берди. Кўпгина қисмларда биз ўзимизнинг ўтган йили кузда танишган дўстларимиз билан яна учрашдик.

Бригада концертини турли миллат вакиллари: руслар ва украинлар, қозоқлар ва ўзбеклар, тожиклар ва қирғизлар — кўп миллатли мамлакатимизнинг юзлаб фарзандлари томоша қилишди.

Концерт олдидан оммавий митинг бўлиб, энг яхши жанчилар ва командирларга Ўзбекистон меҳнаткашларининг совғалари топширилди. Кўпгина жойларда концертдан кейин чойхоналар ташкил қилдик. Кўк майсалар устига плашч палаткалар тушалиб, саҳий ўзбек ўлкасидан келтирилган мевалар — ўрик, мағиз, жийда, ёнғоқ дастурхонга қўйилиб, кўк чой дамладик. Ўзбекистоннинг бир бўлагини эслатган бу жойга Ўрта Осиё республикаларидан келган ҳамшаҳарларимизни таклиф қилдик. Ҳузуримизга руслар, арманлар, украинлар, белоруслар ташриф буюриб, бизнинг урф-одатимизга кўра меҳмон бўлишди. Ўртадаги гилам устида созлар чалиниб, қўшиқлар янграб, рақслар ижро этилди...

Бригада аъзолари ўзбекистонлик командир ва жангчиларга ўзбек халқининг турмуши тўғрисида ҳикоя қилиб берди. Бизнинг ҳикояларимизни қозоқлар, татарлар, қирғизлар, туркманлар бажонидил тинглашди.

Биз юртимиздан сизларнинг ҳузурингизга келаётганда Ўзбекистон КП (б) Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Усмон Юсупов бригадамиз коллективига ўзбек халқининг наказини топшираркан шундай деди:

«Ватанимизнинг азиз фарзандлари, оғамиз руслар билан елкама-елка курашаётган жангчиларимизга салом айтинг. Улар душманни тор-мор этишда қон ва жонларини аяшмасин. Ғалаба билан тезроқ қайтишларига муштоқмиз. Жанговар, асл фарзандларини бутун халқ интизорлик билан кутмоқда».

Ниҳоят шу кунлар ҳам келди. Биз ўша буюк ғалабанинг йигирма учинчи йили арафасида шонли Совет Армиясининг ярим асрлик тўйини нишонламоқдамиз. Бу бутун ғолиб халқимиз қатори Раима Ҳакимова, Аюб Қодиров каби санъаткорларимизнинг ҳам шодиёнасидир.

У. ЮСУПОВ,
Ҳ. ҲАКИМОВ.

Ғарби-шимолий фронтда ўз санъатларини намойиш қилган ўртоқлардан бир группаси: Раима Ҳакимова, Шарофат Оқилова, Ҳабиб Раҳмонов, Ася Каспарова, Роза Богланова, Хадича Ҳакимова, Уғилой Машарипова, Руқия Аюпова, Мураббий Қосимов, Фахриддин Содиқов, Ғофир Азимов, Сайфиддин Йўлдошев.

Сурат «За родину» газетасининг 1943 йил, 30 май сонидан олинди. Муаллифи старший лейтенант В. Шаровский.

Ўн беш йилдан кейин...

«Қизиқ, кимдан экан бу хат? Ленинградда қариндош-уруғларим йўқ эдику» деган хаёлда конвертнинг пастки қисмидаги адресга кўз ташлади Абдураҳмон ака. Қачонлардир таниш бўлган фамилияни эслади, хаёлга чўмди. Бу фронтчи дўстимдан бўлса керак деб конвертни шоша-пиша очди.

— «Омонмисан, қадрли дўстим Абдураҳмон! Сени қидириб топишга, дийдор кўришишга бел боғлаганимга анча бўлганди. Мана энди мақсадимга етсам керак деган ниятдаман»...

Узининг фронтчи дўстини ўн беш йил қидирган Иван Николаевич Балахонский, ниҳоят орзусига етишди. Ғоят қийин шароитларда бирга жанг қилган, икки дўст — рус ўғлони Иван билан ўзбек фарзанди Абдураҳмон 1960 йили Тошкентда дийдор кўришишга муяссар бўлдилар. Икки фронтчи дўст кўришар экан, улар қувончи ичига сиғмасди, кўзларидан севинч ёшлари тўкиларди.

Дўстлар уруш йилларининг оғир кунлари, шиддатли жанглар, душманга етказган талафотлари, уларни аёвсиз қувган кунларини эслаб, тонг отганини ҳам билмай қолишди. Улар хизмат қилган 4-Украина фронти, унинг бошлиғи — моҳир саркарда Толбухин ва бошқа жангчилари ҳақидаги ёрқин эсдаликлар кўз олдиларидан бирма-бир ўтди. 1943 йили Шимолий Донецкда ўтказилган шиддатли ҳужум натижасида етказилган беҳисоб талафот душманни орқага чекинишга мажбур қилди. Икки дўст бошқа жангчиларимиз билан биргаликда 1944 йили қардош Румыния ва Болгарияни озод қилишда қатнашди.

Ватан жангчиларимиз хизматини муносиб тақдирлади. Абдураҳмон Абдураҳимов жанг майдонларида кўрсатган жасоратлари учун «Қизил Юлдуз» ордени, «Германия устидан қозонилган ғалаба учун», «Венани озод қилишда қатнашганлиги учун» медаллари, Бош қўмондонлик ташаккурномаси билан тақдирланди. Яқинда Абдураҳмон ака Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан ҳам мукофотланди.

Ватан урушидан қайтган Абдураҳмон ака ўзини фахрли иши — ёш авлодни тарбиялашга бағишлади. Тошкент Политехника институти кимё-технологияси факультетига ишга кириб, дарс бера бошлади, ўз устида тинимсиз ишлади. Илмий иш олиб борди, республика саноати учун муҳим бўлган илғор технологик схемалар таклиф қилди.

Абдураҳмон ака докторлик диссертацияси устида олиб бораётган кузатишларини ҳам ниҳоясига етказиш ниятида. Унинг босилиб чиққан кўпгина илмий ишлари республикамизда ёғ саноатини янада ривожлантириш ва такомиллаштиришга бағишланган бўлиб, ҳам назарий, ҳам амалий аҳамиятга эгадир.

Абдураҳмон ананинг фронтчи дўсти Иван Николаевич 1945-1946 йилларда Москвада яшаб, кейинроқ Ленинград университетининг журналистика факультетини тамомлади. Журналист бўлиб етишди. Ҳозир у Тожикистонда яшаяпти.

Биз Абдураҳмон акани Совет Армиясининг қутлуғ 50 йиллик тўйи билан сидқидилдан қутлаймиз. Унга фанимизнинг равнақи йўлида узоқ умр тилаймиз.

Қудрат АХМЕРОВ,
Политехника институти кимё технологияси факультети доценти.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

Радио тўлқинларида

22 ФЕВРАЛДА ПАЙШАНБА

Биринчи

18.00 Илмий-атеистик темаларда. «Янги маросимлар ҳақида». Маҳалладан репортаж (ўзбекча).
18.10 Халқ ҳофизлари концерти.
19.20 Татар куйлари.
19.55 СОВЕТ АРМИЯСИ ВА ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС ВА БАЙРАМ КОНЦЕРТИ. Москвадан олиб эшиттирилади.

Иккинчи

19.00 Совет Қуролли Кучлари 50 йиллиги олдидан. Уруш йиллари ҳикоялари (ўзбекча).
19.30 Янги Тошкентни қураётганлар учун эшиттириш ва концерт.
20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси.
20.30 Бадиий ҳаваскорлар концерти (ўзбекча).
21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча).
21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.
22.20 «Ватан ишқи» музикали драмасидан парчалар.
22.40 М. Қорыевнинг «Гул ва ўлим» деган ҳикояси (ўзбекча).
23.15 Дам олиш концерти.

23 ФЕВРАЛДА ЖУМА

Биринчи

СОВЕТ АРМИЯСИ ВА ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

6.15 Тонгги концерт.
8.25 Ўзбекистон санъат ходимлари — Совет Армияси ва Флоти жангчиларига (ўзбекча).
9.30 Ўзбек композиторларининг маршлари.
9.50 «Халқ армияси» деган суҳбат (тожикча).
10.10 Рус ҳазил қўшиқлари ва рақслари.
11.15 «Совет Қуролли Кучлари 50 ёшда» Туркистон Ҳарбий Округи Ҳарбий Кенгаши аъзоси, генерал-майор А. В. Дебалюк сўзи (русча).
11.25 Ўзбек халқ куйлари.
12.15 «Ўзбек ёзувчилари асарларида совет жангчиси образи» деган эшиттириш (ўзбекча).
13.30 Жангчиларга музикали салом (русча).
16.10 Ёшлар учун музикали соат. Совет Қуролли Кучлари 50 йиллигига бағишланади.
16.50 «Правда» газетасининг обзори (ўзбекча).
17.00 Совет Армияси жангчилари учун концерт (татарча).
18.00 Артиллерия генерал-майори Ф. Норхўжаевнинг «Алангали йилларда ташкил топган, жангларда чиниққан армия» деган суҳбати (ўзбекча).
18.15 Куйлар.
19.20 «Жаҳонга — тинчлик» деган адабий-музикали эшиттириш (ўзбекча).
20.00 «Ўзбекистон қурилишларида» радиожурнали (русча).
21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча).
21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт (ўзбекча).
21.40 Сиёсий билимлар радиоуниверситети. «Партия — Октябрь доҳийси». 1917 йил, март-октябрь ойлари. 2-эшиттириш.
22.20 Ўзбек кинофильмларидан қўшиқлар.
22.40 А. Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан. Филология фанлари кандидати Музайяна Алавиянинг «Алишер Навоийнинг ҳикматли сўзлари» деган суҳбати (ўзбекча).
23.15 Совет Армияси жангчилари учун концерт.

Иккинчи

8.25 Туркистон Ҳарбий Округи ашула ва рақс ансамблининг концерти.
9.15 «Совет Армияси ҳақида янги фильмлар» (русча).
19.00 Социалистик мамлакатлар халқларининг куйлари.
19.30 Эстрада концерти (русча).
20.00 Тожик куйлари.
20.30 Кекса ижрочилар концерти (ўзбекча).
20.50 «Солдат қадрдон колхозига қайтди» деган радиоочерк (русча).
21.00 Ҳажвий ҳикоялар (ўзбекча).
21.30 Москва. Миллионлар ленинча университети.

Учинчи

14.00 Ҳарбий оркестрлар Улуғ Ватан уруши фронтларида.

Зангори экранда кўринг

22 ФЕВРАЛДА ПАЙШАНБА

Биринчи

18.00 Телевизион янгиликлар (рус тилида).
Ўзбек тилида:
18.15 Телефильм.
18.35 «Ярим аср йилномаси». «1920 йил». Кўп серияли телевизион ҳужжатли фильм.
19.35 Телевизион янгиликлар.
19.55 Эшиттиришлар программаси.
МОСКВА КЎРСАТАДИ
20.00 СОВЕТ АРМИЯСИ ВА ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС ВА БАЙРАМ КОНЦЕРТИ ОЛИБ КЎРСАТИЛАДИ. Танаффус вақтида «Вақт» информацион программаси.
00.30 Москва эшиттиришларининг охири.

Иккинчи

(5-КАНАЛ)
Ўзбек тилида:
18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Ўқувчилар учун. «Физика». Электр ўлчов асбоблари билан ишлаш.
18.40 Тарих. «Севастополь мудофааси».
19.20 Студентлар учун. Немис тилидан 14-машғулот.
Рус тилида:
20.00 «Звезда Востока» журнали клуби студиямиз меҳмони.
20.50 «Халқ жасорати ўлмасдир». Ҳужжатли фильм.
21.10 Телевизион янгиликлар.
21.20 Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллиги олдидан. «Агар уйинг азиз бўлса». Бадиий фильм.

Учинчи

(9-КАНАЛ)
ОЛМАОТА КЎРСАТАДИ
Рус тилида:
18.30 Фактлар, воқеалар, хроника.
19.00 СОВЕТ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ.
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Рус тилида:
20.00 Совет ҳокимиятининг 50 йиллигига бағишланган «Огонёк».
Ўзбек тилида:
21.20 Қаҳрамон пионерлар.
21.35 Тошкент янгиликлари.
21.45 Чолғу куйларидан концерт.

23 ФЕВРАЛДА ЖУМА

Биринчи

(3-КАНАЛ)
БУГУН СОВЕТ АРМИЯСИ ВА ҲАРБИЙ ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ
Рус тилида:
17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 Болалар учун. «Ҳеч ким, ҳеч нарса унутилмаган».
18.30 Телевизион янгиликлар.
18.45 «Жанговар шон-шараф клуби». Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг 50 йиллигига бағишланади.
Ўзбек тилида:
20.20 Телевизион янгиликлар.
20.40 Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллигига. «Мангу тирикдир».
21.25 Совет жангчиси образи экранда.
22.35 Ўзбекистон Жамоат тартибини сақлаш министрлиги ҳузуридаги бадиий ҳаваскорлар концерти.

Иккинчи

(5-КАНАЛ)
Рус тилида:
18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Ўқитувчилар учун. Немис тилидан суҳбат.
18.50 Студентлар учун. Инглиз тилидан 14-машғулот.
МОСКВА КЎРСАТАДИ
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.15 «Совет Армиясига шон-шарафлар!».
21.30 Музикали маяк.
21.40 Фильмлар фестивали. «Халқнинг содиқ фарзандлари». Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллигига бағишланади.
00.15 Москва эшиттиришларининг охири.

Учинчи

(9-КАНАЛ)
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Ўзбек тилида:
20.00 «Сайра». Ҳужжатли фильм.
20.20 «Бену ва ҳоказо». Телефильм.
20.40 Ўзбек куйларидан концерт.

Кино театрларда

22 ФЕВРАЛДА

Генерал Раҳимов — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), «ДРУЖБА» (кечқурун).

Халқнинг содиқ ўғлонлари — «МОСКВА» (кечқурун).

Уруш ва тинчлик (3-4 серия) САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 8 да):

23 ФЕВРАЛДА

Генерал Раҳимов — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), «ЧАЙКА (кундуз ва кечқурун).

Утни ўзимизга қаратамиз (1-2 серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Халқнинг содиқ ўғлонлари — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Уруш ва тинчлик (3-4 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 8 да):

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 23/II да Тўй кунида, 24/II да Аида.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/II да Момо ер, 24/II да Қизбулоқ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Қувноқ арена» коллективи артистларининг Виктор Владимиров раҳбарлигидаги гастроллари. Билетлар сотилмоқда.

1968 йил 15 март кундуз соат 2 да Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг (Педагогика кўчаси, 103 уй, 61 аудитория) педагогика фанлари бўйича илмий даражалар берувчи бирлашган совет мажлисида педагогика фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун:

Исмоилов А. С. «1940-65 йилларда Ўзбекистонда профессионал-техника таълими системасининг ривожланиши» деган темада;

Рўзиев Н. «Саккиз йиллик мактабда планиметрияни ўқитишда ўқувчиларда фазовий тасаввурларни ривожлантириш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4-бет

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ. Коммутатор — В3-02.49 дан В3-02-58 гача, редактор ўринбосарлари — В3-29-33; В3-29-09; масъул секретарлар — В3-27-22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — В3-29-42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — В3-27-03; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — В3-29-55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари — В3-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — В3-27-57; ахборот бўлими — В3-65-57; эълонлар бўлими — В3-81-42.

22 ФЕВРАЛЬ, 1968, И   Р. 05632.   Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.   Индекс 64579.   Нашр. № Б. 2340.